

Parlament de Mariàngela Vilallonga i Vives, consellera de Cultura de la Generalitat de Catalunya

Il·lustríssim President de l'Institut, Il·lustríssim Síndic de l'Alguer, vicepresidenta, vicepresident i secretari general de l'Institut, doctor Eduard Vallès, directora general de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, presidents i representants de les acadèmies, companys, col·legues i amics, estimats i enyorats.

El 17 d'octubre de l'any 2017 vam inaugurar el curs acadèmic amb la presència del conseller Lluís Puig Gordi. Era el 111è aniversari de l'Institut i començàvem el mandat del president Ros, en el qual jo hi era com a vicepresidenta. Dos anys després d'aquella data, tan propera i alhora tan vertiginosament dilatada per la intensitat dels esdeveniments, hi vinc com a consellera de Cultura.

En el seu discurs, Joandomènec Ros va mostrar el seu rebuig a la detenció dels presidents de l'Assemblea Nacional Catalana i Òmnium Cultural, que s'havia produït feia pocs dies. Va recordar que l'IEC va ser hostatjat a la seu d'Òmnium Cultural durant el franquisme, en l'època de la clandestinitat que va sofrir la nostra acadèmia nacional. La lliçó inaugural d'aquell any 2017, impartida per Pere Quetglas, va versar sobre «La literatura furtiva». En el parlament de cloenda, el conseller Lluís Puig va concloure dient: «Seguirem tossudament alçats per la cultura i la llengua.»

Tots sabem quina és la situació d'exili del conseller Lluís Puig. Els moments que estem vivint a Catalunya són tant o més complexos que els d'aquell any 2017. Són, ahir com avui, moments que requereixen no solament l'acció decidida de la unitat, sinó també de la política, de l'alta política d'estat en la qual els catalans hem cregut i que hem practicat amb èxit al llarg de la nostra història (l'IEC n'és un gran exemple). Hem de recollir la força de les paraules de Puig Gordi, sí. Ho hem de fer per avançar, units i tossudament, cap a una resolució ferma i conclusiva de l'actual conflicte d'autodeterminació del poble català. No es poden prohibir les paraules. Hem d'apostar per la democràcia i el diàleg polític.

Fa escassament pocs dies va morir qui va ser president de l'IEC, Salvador Giner, l'estimat amic amb qui vaig compartir la meua primera vicepresidència d'aquesta institució. Seva era la idea que l'IEC és l'acadèmia nacional, és a dir, el principal centre d'erudició, recerca i coneixement científics de Catalunya —amb la tasca encomanada de vetllar per la llengua catalana. Avui, més que mai, la seva idea d'acadèmia nacional ha de servir per a dur l'IEC no solament a la centralitat del debat sobre el destí nacional dels catalans, sinó també per a exercir amb fermesa la tasca per a la qual aquesta institució va néixer: servir Catalunya.

Aquest servei de l'IEC és ben expressat pel lema que Salvador Giner emprava sovint quan havia de definir què era l'acadèmia nacional: «Un país, una cultura, una llengua, una acadèmia». Giner tenia plena consciència que, Catalunya en tant que nació, necessita de forma indispensable el pal de paller que és l'IEC. En la present emergència nacional, aquesta necessitat ha de ser ferma i explícita, tant en les paraules com en les accions.

Essent la cultura tradicionalment el refugi on la nació catalana ha sobreviscut en temps difícils per a renéixer més tard en temps propicis, l'IEC ha de servir Catalunya: acadèmia nacional, refugi intel·lectual, punt neuràlgic del pensament català. Tot debat polític, tota acció política resolutiva no pot començar sense una base sòlida d'idees rectores que només l'IEC pot proporcionar en el seu servei patriòtic fundacional.

Així, arrelats i fidels a aquesta vocació, avui continuem manifestant palesament que som acadèmia nacional, de la nació catalana sencera, sí, amb la presència del senyor Mario Conoci, síndic de l'Alguer, un territori de parla catalana, un territori català i de catalans que preserva la nostra llengua.

Al llarg de l'atzarosa història del poble català, en la seva supervivència i lluita per la llibertat, l'IEC no ha defallit mai en la seva missió de servei. De manera conseqüent, l'IEC sempre ha manifes-

tat la seva adhesió al país i als catalans. El seu compromís, ahir com avui, ha estat impol·lut en la defensa de tot el que ha de defensar, sigui la llengua, sigui el coneixement, sigui el país al qual serveix. Ahir com avui, l'IEC ha de continuar mantenint-se a l'alçada greu i severa dels esdeveniments i al sentir del poble català i les seves institucions. Jo, com a consellera de Cultura i en nom del Govern de la Generalitat de Catalunya, agraeixo, i no puc fer altrament que agrair, la fidelitat que l'IEC, la nostra acadèmia nacional, ha mostrat sempre en el servei a Catalunya i als catalans —tot esperant i desitjant que aquest servei sigui crucial i essencial en el moment present de reivindicació dels nostres drets i de les nostres llibertats.

Avui, en la inauguració d'aquest nou curs, en unes circumstàncies col·lectives difícils, em sembla vital subratllar els tres principis fundacionals de l'IEC: el rigor científic, la catalanitat i la vocació d'obertura al món. Vam néixer amb l'objectiu de promoure la investigació superior en els diferents àmbits de la cultura catalana i amb el propòsit insubornable de vetllar pel restabliment, l'organització i l'estructuració de la llengua.

Inaugurem un nou curs acadèmic. Un curs que es reforça a través del sentit de la realitat: la nostra consciència de ser, ara i aquí, i tot sense perdre de vista les nostres arrels. Vull recordar el vigor de l'Atenes de Pèricles, de la Bolonya medieval, i de la Tübingen del segle XIX, societats

en què la cultura, el coneixement i la paraula vertebraven els modes d'una gent que aspirava a ser més justa, més sàvia i més lliure.

Diuen, diuen que els fets són canviants, però que el destí és a les mans dels

humans. Sapiguem-nos fermes en la voluntat de ser amos d'aquest destí, amb determinació. És el deure de l'acadèmia nacional de contribuir, un cop més, a fer possible aquesta voluntat de ser en plenitud dels catalans. Bon curs 2019-2020.